

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 327/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Ivana Fiačana v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Steiner & Associates s. r. o., Plávková 2, Košice, IČO 36 864 081, za ktorú koná JUDr. Pavel Šteiner, advokát, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 7 Tp 24/2021 z 18. novembra 2021, ako aj proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 7 Tpo 69/2021 z 10. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. marca 2022 domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 a čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 Tp 24/2021 z 18. novembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Tpo 69/2021 z 10. decembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Navrhol obe napadnuté uznesenia zrušiť, prikázať jeho bezodkladné prepustenie z väzby na slobodu, priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 8 000 eur a taktiež trovy konania pred ústavným súdom.

2. V úvodnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ označil ako referenčnú normu aj čl. 16 ods. 1 ústavy chrániaci nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, v petite ústavnej sťažnosti sa však nedomáhal vyslovenia porušenia základného práva chráneného týmto ustanovením, preto ústavný súd ustálil predmet prieskumu tak, ako to je uvedené v bode 1 tohto uznesenia.

3. Sťažovateľ je uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odboru kriminálnej polície ČVS: KRP-84/2-VYS-KE-2021 zo 4. augusta 2021 trestne stíhaný pre pokračovací obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, a to na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení.

4. Uznesením okresného súdu bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Okresný súd zároveň nenahradil väzbu sťažovateľa písomným sľubom ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Väzba sťažovateľa začala plynúť 4. augusta 2021.

5. Dňa 10. novembra 2021 podal sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, alternatívne o nahradenie väzby zárukou dôveryhodných osôb – svojich rodičov a manželky a taktiež dohľadom probačného a mediačného úradníka.

6. Napadnutým uznesením okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu vrátane alternatívnej žiadosti o nahradenie väzby, pričom o následných sťažnostiach oprávnených osôb rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ich podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutým uzneseniam okresného súdu a krajského súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej, súbežne namietajúc ich procesný postup, argumentuje takto:

a) V prípade rozhodnutia všeobecného súdu o jeho väzbe absentovala formálna podmienka väzby, keďže bol zadržaný ako práceneschopný, pričom nebol na polícii riadne poučený a vypočutý zo zdravotných dôvodov, a teda bez jeho poučenia a vypočutia nemal byť podaný ani návrh na vzatie do väzby. Podľa názoru sťažovateľa neboli splnené ani ďalšie formálne podmienky väzby vyplývajúce z § 72 ods. 3 prvej vety Trestného poriadku (sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nesprávne uvádza, že ide o § 72 ods. 2 prvú vetu Trestného poriadku, avšak s účinnosťou od 15. augusta 2021 ide práve o § 72 ods. 3 prvú vetu Trestného poriadku). Všeobecné súdy sa pritom touto námietkou podľa názoru sťažovateľa nezaoberali.

b) Okresný súd ani krajský súd neprihliadali na jeho posttraumatickú stresovú poruchu a nevyhnutnosť liečby prostredníctvom sedení u klinického psychológa, ako aj úlohy jeho rodiny a domáceho prostredia v procese liečby, ktorá bola prerušená 4. augusta 2021 jeho zadržaním.

c) Pred rozhodnutím o jeho vzatí do väzby sa súdy vôbec nezaoberali tým, či je sťažovateľ vôbec spôsobilý vypovedať, a teda či jeho psychický stav podstatným spôsobom jeho výpoveď neovplyvnil. Rovnako sa nevysporiadali s otázkou, či je sťažovateľ v dôsledku svojho zdravotného stavu spôsobilý nastúpiť do väzby, ani s možnosťami nahradenia jeho väzby, ktorej subsidiarita mala byť aj vzhľadom na zdravotný stav sťažovateľa uprednostnená, a to aj s ohľadom na výnimočné okolnosti prípadu, ktorými sa všeobecné súdy ani nezaoberali.

d) Všeobecné súdy nedostatočným spôsobom skúmali aj existenciu prvej materiálnej podmienky väzby, a teda dôvodnosti vedeného trestného stíhania, proti ktorému sťažovateľ argumentoval aj v rámci svojho informatívneho výsluchu o väzbe pred okresným súdom 18. novembra 2021.

Dôvodnosťou trestného stíhania sa okresný súd pred vydaním napadnutého uznesenia nezaoberal ani v kontexte trestného stíhania pre podozrenie z vydieračského únosu, ktorého mal byť práve sťažovateľ obeťou.

e) Riziko z pokračovania v trestnej činnosti zo strany sťažovateľa je v jeho veci formulované príliš všeobecne a abstraktne, keď on sám je v dôsledku svojho zdravotného stavu práceneschopný a taktiež mu bol pozastavený výkon notárskej činnosti. Navyše príslušnými orgánmi boli zablokované všetky účty notárskych úschov vo všetkých bankách.

f) Všeobecné súde neprihliadali na jeho osobnosť a doterajší život, ako ani na potrebu starostlivosti o maloletú dcéru, ktorá trpí zdravotnými problémami a o ktorú sa s manželkou stará.

g) Sťažovateľ ďalej poukazuje na skutočnosť, že druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pokiaľ nie je naplnená dispozícia tejto právnej normy. Len tvrdenie všeobecných súdov o možnosti pokračovania v trestnej činnosti automaticky neznamená aj naplnenie predpokladu na trvanie väzby. Krajský súd rovnako nevysvetlil obavu z dokonania trestného činu, ktorým mal sťažovateľ hroziť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ sa v tomto konaní domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 ústavy, základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy a taktiež práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru namietanými postupmi a napadnutými uzneseniami všeobecných súdov.

9. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a taktiež systém ochrany ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súde sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súde sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019).

10. Ústavný súd, vychádzajúc z princípu subsidiarity, konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok jeho právomoci vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe poskytuje priestor na uplatnenie námietok týkajúcich sa procesných pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd väzobne stíhanej osoby. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy súdu rozhodujúcemu o väzbe v druhom stupni. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadných pochybeniach prvostupňového súdu prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil, keď proti namietanému postupu a napadnutému uzneseniu okresného súdu podal sťažnosť, o ktorej rozhodol napadnutým uznesením krajský súd. Ochranu základným právam

a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám sťažovateľa tak bol v konkrétnom prípade oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd v rámci inštančného väzobného konania. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu v rámci tohto konania preskúmať (opätovne) námietky sťažovateľa uplatnené proti namietanému postupu okresného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

11. Ústavný súd však disponuje právomocou rozhodnúť o namietanom postupe a napadnutom uznesení krajského súdu, keďže v tomto prípade neexistuje iný všeobecný súd (vyššej inštancie), ktorý by mal právomoc rozhodnúť o ústavnosti v tomto konaní namietanej väzby sťažovateľa.

12. Ústavnému súdu je z jeho činnosti známe, že nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 189/2022-39 z 12. mája 2022 bolo vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe sťažovateľa rozhodnuté, že uznesením krajského súdu č. k. 7 Tpo 48/2021 z 24. augusta 2021 boli porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, uznesenie krajského súdu č. k. 7 Tpo 48/2021 z 24. augusta 2021 bolo zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Zároveň bolo sťažovateľovi priznané primerané finančné zadostučinenie vo výške 2 000 eur a taktiež náhrada trov konania pred ústavným súdom.

13. V konaní ukončenom uvedeným nálezom ústavného súdu o väzbe sťažovateľa bol vykonaný vecný (meritórny) prieskum inštančného rozhodovania o vzatí sťažovateľa do preventívnej väzby. Trestnoprocesnou konzekvenciou predchádzajúceho rozhodnutia ústavného súdu bolo prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu, ku ktorému došlo uznesením krajského súdu č. k. 7 Tos 49/2022, z 27. mája 2022.

14. Sťažovateľ tak v čase predbežného prerokovania aktuálne posudzovanej ústavnej sťažnosti nie je stíhaný väzobne. Predmetom prieskumu v tomto konaní je totožná väzba sťažovateľa, avšak už nie z pohľadu rozhodovania o vzatí sťažovateľa do preventívnej väzby, ale z pohľadu rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z preventívnej väzby na slobodu, o ktorej rozhodli všeobecné sudy ešte v rámci trvania základnej sedemmesačnej lehoty väzby.

15. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že ak bolo v rozpore s označenými právami sťažovateľa samotné vzatie sťažovateľa do preventívnej väzby, potom esenciálne bolo nezákonné aj jej ďalšie trvanie prelínajúce sa až do času rozhodovania všeobecných súdov o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ktoré je predmetom prieskumu ústavného súdu v tomto konaní.

16. Z pohľadu materiálneho významu rozhodovania o porušení základných práv je nevyhnutné vziať do úvahy, že v dôsledku rozhodnutia o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu vydaného v dôsledku kasačnej viazanosti krajského súdu právnym názorom ústavného súdu je potrebné *ipso facto* považovať za neústavné celé trvanie preventívnej väzby sťažovateľa, a to od 4. augusta 2021 (lehota väzby je vždy počítaná odo dňa zadržania obvineného) až do 27. mája 2022, keď bol sťažovateľ prepustený z väzby. To znamená, že neústavnosť väzby sťažovateľa pretrvávala aj pri

posudzovaní trvania dôvodu jeho preventívnej väzby 10. decembra 2021, keď krajský súd vydal uznesenie napadnuté ústavnou sťažnosťou, o ktorej bolo rozhodované v tomto konaní.

17. Zásah do základného práva na osobnú slobodu sťažovateľa, ako aj do práva na slobodu a osobnú bezpečnosť bol odstránený a sťažovateľ už v čase predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti disponuje príslušnými hmotnoprávnymi a procesnými nárokmi vyplývajúcimi z neústavnosti svojho väzobného stíhania, a to vrátane možnosti domáhať sa príslušných nárokov vyplývajúcich zo zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to na základe jeho § 6 ods. 1, teda nie na základe § 8 ods. 5 označeného zákona, ktorý pokrýva odlišnú procesnú situáciu. To sa vzťahuje aj na prípadné nároky sťažovateľa vyplývajúce z ním namietaného zásahu do základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ods. 1 ústavy.

18. Na základe uvedeného ústavný súd pri zásadnej zmene skutkových okolností väzobného stíhania sťažovateľa v čase jeho rozhodovania v tomto konaní ústavnú sťažnosť smerujúcu proti namietanému postupu a napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde už ako zjavne neopodstatnenú, rešpektujúc princíp zdržanlivosti zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a to najmä za situácie, keď by sa prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a taktiež potenciálne vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv v tomto konaní už žiadnym spôsobom neodrazilo na materiálnom postavení sťažovateľa pred orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky.

19. Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa už stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu